

ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАЬ СТУДЕНТІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ

Підготовка компетентних, конкурентоспроможних на ринку праці фахівців є визначальним критерієм якості освіти. Входження вищої освіти України в європейський освітній простір вимагає запровадження нових підходів до оцінювання якості знань студентів. Неодмінною характеристикою забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання є формування чітких критеріїв оцінювання якості знань.

Для оцінювання рівня знань студентів в університеті використовуються такі типи шкал: кількісне балове та якісне оцінювання рівня знань.

Головна перевага *кількісного балового оцінювання* — можливість вивести загальну комплексну оцінку, просумувавши набрані студентом бали за кожен вид робіт під час поточного оцінювання знань чи кожне завдання під час іспиту.

Проте у разі застосування бальної шкали виникають складності у виборі нижньої та верхньої межі, амплітуди шкали оцінювання. За нижню межу можуть бути прийняті такі оцінки, як «0», «1», «2» тощо. З вибором нижньої межі тісно пов'язаний вибір різниці між двома суміжними оцінками. Так, якщо за нижню межу взято оцінки «0» чи «1», то різниця може бути будь-якою: 1, 2 чи 3 бали. Якщо за нижню межу взято оцінку «2», то цілком логічно, що різниця має бути два бали.

Під час розроблення шкали оцінювання рекомендується брати непарну кількість балів на шкалі для того, щоб виокремити середнє значення. Шкала оцінювання екзаменаційних завдань відповідно до «Порядку оцінювання знань студентів», ухваленого Вченою радою університету від 28.05.2009 року, не відповідає цій вимозі й містить чотири рівні оцінювання знань.

Непарна кількість балів дає також змогу розробляти збалансовані шкали. У збалансованих шкал оцінки не зміщуються до одного полюсу: позитивного чи негативного, максимального чи мінімального. До того ж амплітуда — різниця між оцінками на шкалі — має бути однаковою. Шкала оцінювання екзаменаційних завдань не відповідає цій вимозі. Велике зміщення оцінок в позитивний бік: лише одна оцінка (0) нижче середнього значення в діапазоні (середнім значенням є 5 балів) і три оцінки (6, 8, 10) вище середнього значення.

Особливо актуальною є проблема суб'єктивного підходу під час використання балового оцінювання. Велика вірогідність виникнення проблем, які в практиці оцінювання персоналу називають проблемами «зі стандартами оцінювання» та «центральної тенденції».

Проблема «зі стандартами оцінювання» пов'язана із неоднаковим сприйняттям оцінок, які використовуються для визначення рівня якості знань студентів. Наприклад, різні викладачі можуть висувати різні вимоги до рівня знань у студентів, аби виставити оцінку «відмінно» чи «добре», 5 чи 10, 6 чи 8 балів залежно від обраної шкали.

Для проблеми «центральної тенденції» характерним є виставлення суб'єктами оцінювання (викладачами) переважно середніх оцінок.

Якісне оцінювання рівня знань передбачає використання традиційної шкали «незадовільно» — «задовільно» — «добре» — «відмінно». Даний варіант оцінювальної шкали певною мірою усуває недоліки, притаманні кількісному баловому оцінюванню, але не повністю. Суб'єкт оцінювання не має чіткого опису того, яким має бути рівень знань, відповідь, розв'язок тощо для того, щоб можна було зробити висновок, що це, наприклад, «відмінний» чи «добрий» або «добрий» чи «задовільний» рівень (результат, відповідь тощо).

Для усунення недоліків, пов'язаних із застосуванням традиційних шкал (кількісного балового та якісного оцінювання), необхідно поряд із зазначеними шкалами застосовувати *описову шкалу оцінювання рівня знань*. Особливість даної шкали полягає в тому, що для кожної оцінки (кількісної, якісної) розробляється характеристика рівня знань, результату, відповіді. Іншими словами: яким має бути рівень знань, відповідь, результат для того, щоб можна було виставити відповідну оцінку.

Приклад критеріїв оцінювання індивідуальних самостійних завдань, виконаних студентами на базі практики або за місцем роботи, з дисципліни магістерського рівня підготовки «Менеджмент персоналу» (для спеціальності 8104, 8105):

15 балів	Студент бездоганно виконав пункт завдання, належним чином оформив у своїй роботі, виявив існуючі недоліки в управлінні персоналом, розробив та обґрунтував пропозиції щодо їх усунення. Інформацію ілюстровано фактичними даними
10 балів	Студент добре виконав пункт завдання, належним чином його оформив у своїй роботі. Інформацію добре ілюстровано фактичними даними. Проте окремими місцями бракує частини інформації, чітко не окреслені проблеми у галузі управління персоналом, належним чином не обґрунтовано пропозиції

5 балів	Пункт завдання загалом виконаний, але мають місце недоліки: не достатньо інформації або вона є суперечливою на різних сторінках роботи, відсутні необхідні ілюстрації, не окреслені недоліки, не обґрунтовані чи взагалі відсутні пропозиції студента
0 балів	Пункт завдання не виконано або зміст не відповідає проблематиці, яку слід було висвітлити

Описова шкала оцінювання екзаменаційних завдань:

Оцінка	Рівень знань	Критерії оцінювання знань
10	відмінний	Студент отримує, коли дав правильну і вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ. Правильно виконав практичне завдання (розв'язав задачу) і пояснив відповідь
8	добрий	Студент отримує, коли дав правильну відповідь на поставлене запитання, показав хороші знання літературних джерел, проте мають місце помилки у використанні понятійного апарату, не зміг переконливо аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ. Правильно виконав практичне завдання (розв'язав задачу), але не дав чіткого пояснення щодо його розв'язання
6	задовільний	Студент отримує, коли загалом відповів на поставлене запитання, але не аргументував свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел. Виконав практичне завдання (розв'язав задачу), але допустив незначні помилки у його розв'язанні, невірно вказав одиниці виміру відповідних показників, не дав належні пояснення
0	незадовільний	Студент отримує, якщо дав неправильну або неповну відповідь на запитання, показав незадовільні знання понятійного апарату та спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів. Не розв'язав практичне завдання (задачу) або допустив суттєві помилки під час його вирішення